

PÉNZÜGYI SZERVEZETEK
ÁLLAMI FELÜGYELETE
HUNGARIAN FINANCIAL
SUPERVISORY AUTHORITY

Tájékoztatás

**a felügyeleti felülvizsgálati folyamat (SREP) keretében kiemelten kezelt
kockázatos portfóliók és a hozzájuk kapcsolódó többlet-tőke előírások
alkalmazásáról a gépjármű-finanszírozásban**

2008. december 15.

A Felügyelet 2008. május 8-án hozta nyilvánosságra a Felügyeleti Felülvizsgálati Folyamat (SREP) útmutató részét képező 1. számú mellékletet, amely a 2008-2009-es évekre vonatkozóan áttekinti azokat a kockázatvállalásokat, kockázatos portfóliókat, amelyek tekintetében a Felügyelet az intézmények belső tőkeszükségletének számításakor többlet tőkét vár el, illetve amelyek vonatkozásában a SREP során ezt fokozott figyelemmel ellenőrizni fogja.

A megjelölt kockázatos portfóliók közül a „Hitelezési feltételek fellazulása a lakossági szegmensben”, illetve a „Gépjármű-finanszírozás, amennyiben az adott intézmény eljárásaiban nem követi a Felügyelet 1/2007-es számú, a gépjármű-hitelezéssel és –lizinggel foglalkozó pénzügyi intézmények vezetőinek címzett vezetői körlevelében megfogalmazott ajánlásokat” kapcsolódik a gépjármű-finanszírozáshoz.

A Magyar Lízingszövetségtől megkeresés érkezett a fenti előírásoknak a gépjármű finanszírozásban történő alkalmazására vonatkozóan. A konzultációkat követően a **Felügyelet részletesen meghatározta, hogy mely gépjármű-finanszírozási konstrukciókat tekinti kockázatosnak és mely esetekben ír elő többlettőke-követelményt.**

Fontos hangsúlyozni, hogy a Felügyelet a versenysemlegességet és az egyenlő elbírálás elvét alkalmazva az alábbiakat egyben a közjó részének is tekinti, éppen ezért az elvárásokat egységesen alkalmazza minden érintett piaci szereplővel szemben. Ez azt is jelenti, hogy a hazai összevont alapú felügyelet alá nem tartozó fióktelepek és pénzügyi vállalkozások, külföldi csoporthoz tartozó pénzügyi vállalkozások esetében is elvárás az alábbi feltételeknek megfelelő piaci viselkedés.

Az egyeztetések során kialakításra került feltételrendszer meghatározása céljából alkalmazott fogalmak:

Korrigált gépjármű érték:

- új gépjármű esetében a gépjármű hivatalos listaára, csökkentve a szerződéshez csatolt, dokumentált kedvezményekkel (a dokumentálásnak biztosítania kell az árnyilvántartás visszakereshetőségét);
- használt gépjármű esetében: Eurotax eladási ár.

Referencia konstrukció:

A korrigált gépjármű értéket alapul véve 20%-os kezdőrészlet, 96 hónapos futamidő, egyenletes (annuitásos) havi törlesztő-részletek, azonos ügyleti kamatláb mellett.

A Magyar Lízingszövetséggel folytatott egyeztetések eredményeként a Felügyelet megítélése szerint a gépjármű-finanszírozási szerződés akkor minősül kockázatosnak, ha a következők bármelyike az adott szerződés tekintetében fennáll:

- a futamidő meghaladja a referencia konstrukció futamidejét;
- a saját erő nem éri el a referencia konstrukció saját erejét;
- a mindenkori tőketartozás összege a futamidő során bármikor meghaladja a referencia konstrukció alapján az adott időpontra számított tőketartozás összegét;

- a gépjárművek életkora a finanszírozás fennállása alatt meghaladja személygépjárművek esetében a 15, haszongépjárművek esetén pedig a 12 évet;
- a finanszírozási szerződés futamideje során az ügyfél legalább negyedévente nem teljesít tőke- és/vagy kamattörlesztést a finanszírozó cég felé;
- a finanszírozó nem kapott a hitelbírálat során az ügyfél fizetőképességének megállapításához szükséges dokumentumok közül legalább egyet:
 - jövedelemigazolás;
 - legutóbbi két hónapra vonatkozó bankszámlakivonat, amely tartalmazza a jövedelem átutalást is;
 - APEH által kibocsátott – legutóbbi lezárt adóévre vonatkozó – „APEH jövedelemigazolás”.

Fenti megállapítások hitel és pénzügyi lízing konstrukcióra egyaránt érvényesek.

A gépjármű finanszírozást a Felügyelet fedezettelt rendelkező finanszírozásnak tekinti.

A Felügyelet 2009. január 1-jét követően folyósított szerződésekre vonatkozóan ír elő többlettőke követelményt, melynek nagysága az érintett portfólió 1. pillér alatti tőkeszükségletének 50-100%-a lehet.

o X o X o

Az alábbiakban tájékoztatásul közöljük a Felügyelet 2008. május 8-án nyilvánosságra hozott Felügyeleti Felülvizsgálati Folyamat (SREP) útmutató részét képező 1. számú melléklet kapcsolódó részletét:

Hitelezési feltételek fellazulása a lakossági szegmensben

Kapcsolódó 2008-ra meghirdetett felügyeleti prioritás: likviditás, belső irányítás

A magyar pénzügyi szektorban a kimagasló jövedelmezőség biztosítása érdekében az utóbbi időben a hitelezési feltételek folyamatosan lazulnak. A lakosság eladósodottsága ezzel párhuzamosan nő, a rendelkezésre álló jövedelemhez mért adósságráta 2007 végén már 51%-os volt. Az adósságszolgálati ráta 2007 végére 13%-ot ért el, amely már érdemben meghaladja az Eurótérség 10,5% körüli átlagát.

A lakosság fokozódó hitelszolgálati leterheltsége mellett növekedett a hitel/fedezet arány, illetve a kezdetben kedvező, később szigorodó feltételekkel kínált türelmi idő konstrukciók kínálata; a kizárólagosan eszközfedezet alapján nyújtott hitelek állománya és folyamatosan kitolódnak a futamidők.

A hitelfeltételek lazulása azzal a veszéllyel jár, hogy egyre nő a gyengébb minőségű adósoknak folyósított hitelállomány, amely a hitelkockázat látens növekedését eredményezi. Ez a látencia azonban – ahogy azt a subprime hitelválság látványosan megmutatta – az évek múlásával láthatóvá válik, amikor is már sokkal nehezebb a kockázat kezelése, mind a Felügyelet, mind a hitelintézetek oldaláról sokkal több energiáfordítást igényel. Ezért,

tanulva a nemzetközi eseményekből, a Felügyelet előrelátóan kíván cselekedni, a probléma keletkezése pillanatában kíván beavatkozni, hogy elejét vegye a gyengébb minőségű adósoknak kihelyezett hitelállomány kontrollálatlan növekedésének.

A felügyelet a hitelfeltételek lazulásának tekinti, ha a termék kondíciói között a következő feltételek előfordulnak:

- 80%-nál magasabb LTV a jelzáloghitelek és a gépjárműhitelek esetében;
- jövedelemigazolás nélküli finanszírozás;
- önrész nélküli finanszírozás a jelzáloghitelek és a gépjármű hitelek esetében;
- fedezet nélküli finanszírozás;
- a finanszírozott eszköz élettartamával nem harmonizáló futamidő hosszabbodás;
- több éves, kamatra és tőkére kiterjedő türelmi idő;
- futamidő végi egyösszegű visszafizetés.

A hitelezési feltételek lazulása esetében a felügyeleti cél a piac védelme a kockázat kontrollálatlan terjedésétől. Mivel az állományok felépülése már előrehaladott állapotban van, a többléteke előírást a SREP módszertan nyilvánosságra hozatalát követően fél év türelmi idő beiktatásával érvényesíti a Felügyelet, és akkor kezdi meg az előírást, amennyiben a türelmi idő letelte után értékesít az intézmény a fentieknek megfelelő kondíciójú termékeket. Többléteke szükséglet előírható mértéke az egyes intézmények konkrét adatainak ismeretében: az érintett portfólió 1. pillér alatti tőkeszükségletének 50-100%-a.

Gépjármű-finanszírozás, amennyiben az adott intézmény eljárásaiban nem követi a Felügyelet 1/2007-es számú, a gépjármű-hitelezéssel és –lízinggel foglalkozó pénzügyi intézmények vezetőinek címzett vezetői körlevelében megfogalmazott ajánlásokat

Kapcsolódó 2008-ra meghirdetett felügyeleti prioritás: likviditás, kockázati transzferek, belső irányítás

Az elmúlt években gépjármű-finanszírozást végző szereplőknél – elsősorban a pénzügyi vállalkozásoknál - a finanszírozás feltételeinek fokozatos lazulása ugyan lehetővé tette az ezzel összefüggő portfólió méretek látványos növekedését, azonban a finanszírozó vállalkozások és – számos esetben a tulajdonosi körből származó – refinanszírozó hitelintézetek kockázati étvágának növekedése elszakadt a kockázat-kezelés, valamint a csoportirányítás terén szükséges arányos lépések és fejlesztések megtételétől. Ez a folyamat egyrészt a piaci szegmens korrekciót igénylő torzulásához vezetett, másrészt jelentős, esetenként milliárdos veszteséget eredményezett az érintett intézmények és refinanszírozóik, tulajdonosaik számára.

A növekedési kényszert a pénzügyi vállalkozások és az autókereskedők között kialakult kapcsolatrendszer is táplálja. A forráskihelyezés az autókereskedőkön keresztül történik, akik számos esetben nem a gépjármű-értékesítésből és a gépjárműhez szorosan kapcsolódó szolgáltatásokból (szerviz, alkatrész-beszerzés, stb.), hanem az értékesített finanszírozási konstrukciók után kapott jutalékokból tartják fenn magukat. Emellett bizonyos esetekben előfordul az is, hogy az autókereskedés kialakításához is a finanszírozó biztosítja a forrást, így kétszeresen is érdekelté válik a kereskedő sikerében. Ezek a folyamatok a finanszírozó pénzügyi vállalkozások, illetve a mögöttük álló refinanszírozó intézmények számára is kockázatokat hordoznak.

A hitelezési feltételek lazulása esetében a felügyeleti cél a piac védelme a kockázat kontrollálatlan terjedésétől. Mivel az állományok felépülése már előrehaladott állapotban van, a többlettőke előírást a SREP módszertan nyilvánosságra hozatalát követően fél év türelmi idő beiktatásával érvényesíti a Felügyelet, és akkor kezdi meg az előírását, amennyiben a türelmi idő letelte után értékesít az intézmény vagy olyan intézményt refinanszíroz, aki értékesít a hivatkozott 1/2007 számú vezetői körlevél által kifogásolt kondíciójú termékeket. Az összevont alapú felügyelet alá tartozó kitétségeket a Felügyelet szigorúbban bírálja el. Többlet tőkeszükséglet előírható mértéke az egyes intézmények konkrét adatainak ismeretében: az érintett portfólió 1. pillér alatti tőkeszükségletének 50-100%-a.